

Disney helpt nieuwe Friese schrijvers op weg

Ruim dertig mensen met schrijfaspiraties kregen gisteren in Heerenveen tips van ervaren auteurs op de vijftiende Skriuwdei. Trouw-columniste Hella Kuipers uit Leeuwarden heeft in Amerika veel opgestoken. Denk in filmbeelden, adviseert ze. „Er moet iets gebeuren, je moet het laten zien!”

Door Fedde Dijkstra

HEERENVEEN – De heldenreis is een handig houvast voor een schrijver. Dat heeft Hella Kuipers geleerd in Amerika. Na vijftien buitenlandse jaren is ze terug in Leeuwarden. Ze geeft workshops en cursussen, waarin ze haar overtuiging uitdraagt: het geloof dat iedereen kan schrijven, ongeacht leeftijd of opleiding.

„Verzin je ideale plot”, heet haar workshop tijdens de Skriuwdei in de Heerenveense School, opgezet door Tresoar en Centrum voor de Kunsten a7. Maar de ideale plot is al lang verzonnen, houdt Kuipers haar groepje voor. Veel films en boeken volgen het aloude concept van een heldenreis. Dat is een

Anneke van Aalzum gaat aan de slag met een opdracht van schrijfster Hella Kuipers (achtergrond).

Foto LC/Siep van Lingen

heel handig stramien. „Zie het niet als een keurslijf, maar als een kapstok.”

Ruwweg is het een soort cirkelgang: het hoofdpersonage ervaart een oproep tot avontuur, aarzelt maar gaat toch op pad, ontmoet raadgevers, en stapt dan over de drempel naar

een nieuwe, onbekende wereld. Daarin wachten beproevingen, bondgenoten, vijanden. Volgende stadia zijn ‘op weg naar de binnenste grot’, ‘de vuurproef’, ‘de beloning’, ‘de weg terug’, ‘dood en wederopstanding’ en ‘de terugkeer met het elixer’.

Kuipers schema van de hel-

denreis haalt ze onder meer uit een boek van Christopher Vogler, die scriptschrijver voor Disney is geweest. „Let er maar eens op, alle films van Disney volgen dit schema. ‘Finding Nemo’ bijvoorbeeld. Daarin heb je die vader en dat kleine visje, eigenlijk lopen hier twee helden-

reizen door elkaar. Ook ‘Star Wars I’ is heel bewust zo gemaakt, toen had hij net dit concept rondgedeeld in de studio.”

‘Finding Nemo’ loopt goed af, zoals het hoort bij Disney. Kuipers houdt daar wel van, maar het hoeft niet: „Het kan ook slecht aflopen. Dan houdt het eerder op. Maar het volgt wel dezelfde lijn.” Wat de schrijvers volgens haar vooral van de filmwereld kunnen opsteken, is het denken in beelden. De innerlijke strijd van de hoofdpersonage komt beter over als die wordt verbeeld door iets concreets. „Er moet iets gebeuren, je moet het laten zien.”

Kuipers deelt enveloppen rond met daarin allemaal plaatjes van stoelen – strandstoel, bureaustoel, Stijl-stoel, fauteuil, kinderstoel enzovoort. De deelnemers kiezen een stoel en bedenken daarbij een hoofdpersonage, plus de oproep tot avontuur. Deelnemster Anneke van Aalzum uit Joure bedenkt een jonge ontwerper, die in zijn flat aarzelt voor hij een mailtje opent. Maar dan leest hij dat hij de opdracht krijgt en dat zijn gedurfd ontwerp is uitverkoren door een groot bureau. „Een hele letterlijke oproep. Goed gevonden”, vindt Kuipers.

In een volgende schrijfronde

vraagt ze haar cursisten nog een stoel te kiezen, voor een tweede personage: de vijand, die de hoofdpersonage dwarsboomt. Terwijl in een aangrenzend lokaal een groep luid zit te lachen bij de workshop van LC-columniste Jantien de Boer, wordt in het klasje van Kuipers hoorbaar gezucht. Die hoofdpersonage, waarmee de schrijver zichzelf vaak identificeert, dat gaat wel, maar je inleven in een tegenpool, dat is andere koek.

Anneke van Aalzum vezint een behoudende oudere architect, die de concurrentie van de ‘jonge honden’ voelt en ze het succes misgunt. De vijandopdracht vindt ze een van de leukste van de workshop.

Zulke trucs, daar is ze dol op, zegt ze na afloop enthousiast. „It wurket, dat seachst by alle gear. It joech dy ferhalen in e-noarme triuw, it wurdt der folle breder fan.”

Met een helder schema à la Disney heeft Hella Kuipers zelf haar voordeel gedaan bij het schrijven van haar roman ‘Brandsporen’.

„Je komt er een heel eind mee. Mijn boek ligt intussen bij de zesde uitgever – het is mij nog niet gelukt. Maar het is in elk geval af. En dat is al heel wat.”